

Terezínská iniciativa 123

ČASOPIS MEZINÁRODNÍHO SDRUŽENÍ

říjen 2024

Foto: Matěj Stránský

**V podvečer 7. října přišli lidé na shromáždění
„Nikdy nezapomeneme, spolu a silnější“,
aby si připomněli tragické události před rokem v Izraeli.**

(Více na str. 16-17.)

Sněm Terezínské iniciativy se konal v úterý 15. 10. 2024 v zasedací místnosti Židovské radnice v Maiselově ulici.

Na sněmu fotografoval Radim Nytl, Památník Terezín

Zpráva předsednictva Terezínské iniciativy aneb od října 2023 do září 2024 v Terezínské iniciativě

Michal Stránský, předseda TI

**Vážení členové Terezínské iniciativy,
vážení přátelé a vážení hosté!**

Srdečně vás vítám na dnešním, každým rokem se opakujícím sněmu, který se už potřetí koná na tomto místě, v zasedací místnosti na Židovské radnici. Zvláště vítám vzácné hosty, mezi něž především počítám

Katrin Bock, zástupkyni velvyslanectví Spolkové republiky Německo

**Jana Roubínka, ředitelke Památníku Terezín
Pavlínu Šulcovou, ředitelku Památníku ticha
Martu Malou, ředitelku NFOH**

**Michala Pelíška, tajemníka Federace židovských obcí
Davida Petera, vrchního rabína v Praze**

Stále plníme úkoly, které nám zanechaly generace zakladatelů našeho spolku. Stále plníme veškeré úkoly, které na nás kladou stanovy, potřeby členů Terezínské iniciativy a doba, v níž žijeme. Život je neúprosný a žel konečný. Proto vás hned na začátku sněmu vyzývám, abychom minutou ticha uctili památku těch našich členů, kteří od minulého sněmu do dnešního dne navždy odešli.

Mezi naše hlavní úkoly stále patří finančně umožňovat a zajišťovat dopravu žákům a studentům českých škol do Terezína.

Tuto činnost bychom nemohli zajišťovat bez sponzorských darů našich donátorů, jimiž jsou především Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky, Nadační fond obětem holocaustu a Židovská obec v Praze. Samozřejmě – jsme vděční všem těmto institucím, že nám sponzorské dary poskytují. Žel všechny nám objem finančních prostředků krátí, přestože ceny nafty neustále stoupají (a my platíme náklady autobusů na cestu do a z Terezína), takže logické by bylo sponzorské dary spíš navyšovat. Nehledě na to, že antisemitismus a antiizraelismus jsou, zejména v poslední době, na prudkém vzestupu. Krácení sponzorských příspěvků je

skutečně naprosto paradoxní, vždyť aktivity Terezínské iniciativy, a tím i umožňování cest českých studentů do Terezína, je naprosto jednoznačně činnost, která u mladé generace zvyšuje informovanost o ne tak dávnm holocaustu, o škodlivosti xenofobie, rasismu a antisemitismu.

Každým rokem hradíme finanční náklady na cestu do Terezína žákům a studentům v průměru ze 60–70 škol, což představuje přibližně 2500 žákům a studentům.

Od října 2023 do dneška

Koncem října minulého roku jsme se sešli na každoročním sněmu Terezínské iniciativy, který je naším nejvyšším orgánem a konal se na stejném místě jako ten dnešní. Na sněmu jsme mimo jiné formulovali Prohlášení předsednictva Terezínské iniciativy k teroristickému útoku na civilní obyvatele Izraele ze 7. října 2023.

Tradičně jsme se sešli k uctění památky na zahájení transportů. Položili jsme květiny na Novém židovském hřbitově u kamene lodžských, později u pamětní desky na zdi holešovického hotelu Mama Shelter. Mnozí se také zúčastnili Bubnování v nedalekých Bubnech.

V říjnu se také konala vernisáž výstavy Židé v boji a odboji v Kulturním a komunitním centru veřejné knihovny v Horních Počernicích, které se zúčastnil zástupce Terezínské iniciativy.

V listopadu 2023 se zástupci Terezínské iniciativy zúčastnili akce, kterou na Staroměstském náměstí pořádala Federace židovských obcí pod názvem Společně pro Izrael. Shromáždění vyjádřilo jasnou podporu Státu Izrael, zejména však připomínalo unesená rukojmí, mezi nimiž jsou i předškolní děti.

Ve Španělské synagoze se v listopadu konal multižánrový unikátní koncert, na němž byl přítomen zástupce Terezínské iniciativy.

V prosinci 2023 uspořádalo předsednictvo Terezínské iniciativy chanukové a předvánoční setkání členů TI u kávy a čaje v DSP Hagibor. Na setkání jsme především pozvali členy první generace.

V lednu 2024 došlo k symbolickému nasvícení obelisku na třetím nádvoří Pražského hradu při příležitosti kampaně *WeRemember*. Samozřejmě i za účasti našich členů.

V lednu se také konalo v Hlavním sále Senátu PČR vzpomínkové setkání u příležitosti Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti. Na již devatenáctém setkání nechyběli v publiku členové Tereziánské iniciativy první i druhé generace. V lednu také uspořádal Památník Terezín Průvod světél, jehož se zúčastnili zástupci TI.

V únoru 2024 se zástupce Tereziánské iniciativy zúčastnil ve Španělské synagoze koncertu Bennewitzova kvarteta v rámci 7. ročníku festivalu Věčná naděje.

V únoru také uvedl soubor opery Národního divadla moravskoslezského ve Stavovském divadle v Praze v rámci cyklu *Musica non grata* opery Viktora Ullmanna *Rozbitý džbán a Císař Atlantidy* aneb *Odepření smrti*. Premiéry se také zúčastnili zástupci Tereziánské iniciativy.

V březnu 2024 se členové Tereziánské iniciativy sešli na tradiční tryzně za tereziánský rodinný tábor v Pinkasově synagoze v Praze a vzpomněli na 3792 obětí březnového masakru v Osvětimi.

Při příležitosti 80. výročí vyhlazení rodinného tábora v Osvětimi proběhlo v Café NOD setkání – *Pohled 4 generací*. Za fečnickým stolem i v auditoriu byli členové TI.

V dubnu 2024, půl roku po útoku Hamásu na izraelské civilisty, si Praha připomněla oběti ze 7. října minulého roku. V průvodu, který vyšel z Václavského náměstí a směřoval na náměstí Republiky, nechyběli členové TI. Všichni účastníci požadovali osvobození rukojmích, a také se modlili za padlé izraelské vojáky.

Řecké velvyslanectví a Federace židovských obcí v České republice uspořádaly promítání velmi dojemného filmu *Polibky dětem*. Film byla vlastně výpověď pěti řeckých občanů, v době šoa dětí. Dokumentární snímek byl svědectvím řeckých dětí židovské víry, zachráněných křesťanskými rodinami. Mezi hojnými účastníky byli i členové Tereziánské iniciativy.

V dubnu se také konal tradiční Pochod dobré vůle, zakončený shromážděním ve Valdštejnské zahradě. Opět za účasti členů Tereziánské iniciativy.

V květnu 2024. Začátek měsíce patřil Jom ha-Šoa, na shromáždění v Pinkasově synagoze byli také členové TI. Třetí neděle v květnu patřila tradiční Tereziánské tryzně, na níž každoročně vypravujeme z Prahy autobus, jímž nejedí pouze a výhradně členové TI. Tereziánská iniciativa je jedním z pořadatelů. Na tryzně promluvila i členka TI – pamětnice tereziánského ghetta a Osvětimi – a mezi posluchači a účastníky tryzny byli také členové Tereziánské iniciativy.

V červnu 2024 uspořádalo předsednictvo TI neformální schůzku členů Tereziánské iniciativy v bistru Vitrina na Vinohradech. V červnu se také konalo v Terezíně slavnostní vyhlášení vítězů soutěže Památníku Terezín. Tereziánská

Michal Stránský

iniciativa dotuje jednu z cen a zástupci předsednictva TI se pravidelně této akce účastní, aby ceny vítězům předali.

Na přelomu srpna a září 2024 se konal v Brně už třetí ročník Štetl Festu, jehož se opět zúčastnili členové Tereziánské iniciativy. Konečně i ve vydání, které držíte v ruce, je z uvedené akce reportáž.

Začátkem října se konalo na Staroměstském náměstí shromáždění pod názvem „Nikdy nezapomeneme, spolu a silnější“, jehož se samozřejmě účastnili zástupci Tereziánské iniciativy.

Tereziánskou iniciativu dnes tvoří

236 členů, z toho 206 členů v České republice a 30 členů žijících v zahraničí. Z toho v Evropě je 14 lidí, v zámorí 16.

Co se věkového složení týká – máme 97 členů 1. generace (41 %) a 139 členů 2. a dalších generací (59 %).

Předsednictvo Tereziánské iniciativy se schází minimálně jednou měsíčně na schůzkách, při nichž se připravuje a upravljuje další budoucí činnost.

Náš spolek i nadále vyvíjí činnost, která směřuje k připomínání šoa a výchovou zejména mladých lidí usiluje o to, aby se podobné hrůzy již nikdy neopakovaly. Ani v Evropě, ani kdekoli jinde.

Časopis Tereziánská iniciativa.

Jedním z integračních nástrojů, kterými působíme na naše členy, avšak nikoliv jen na ně, je časopis, který je občasníkem (vychází 5–6 čísel ročně). Časopis je zároveň kronikou činnosti Tereziánské iniciativy. Vychází od roku 1990. Jsme hrdí na to, že se z časopisu podařilo časem vytvořit tiskovinu, která je mezi čtenáři oblíbená a trochu se v dobrém vymyká běžné produkci spolkových magazínů.

ZPRÁVA O HOSPODAŘENÍ TI V ROCE 2023

Tamara Pavlíčková, hospodářka TI

Na naší hlavní činnost, tj. podporu zájezdů českých studentů a žáků do Památníku Terezín, se nám v r. 2023 podařilo získat grant od Ministerstva školství v hodnotě 786 tis. Kč a dotaci od Nadačního fondu obětem holocaustu v hodnotě 450 tis. Kč, oba tyto granty byly o něco vyšší než v r. 2022. Další příspěvky jsme obdrželi opět od FŽO a ŽOP, i když v poloviční hodnotě oproti letům „před covidem“.

Náklady na dopravu zájezdů českých škol do Památníku Terezín v roce 2023 byly do té doby nejvyšší a dosáhly 1.375 tis. Kč. Běžné náklady Terezínské iniciativy činily 617 tis. Kč.

Celkové náklady za r. 2023 činily 1.992 tis. Kč.

Celkové výnosy v roce 2023 činily 1.605 tis. Kč, z toho (v tis. Kč):

Dotace na vzdělání NFOH	450
Dotace na vzdělání MŠMT	786
Přijaté příspěvky soukromé osoby	65
Přijaté příspěvky organizace (FŽO)	40
Přijaté příspěvky organizace (ŽOP)	250
Ostatní výnosy	14

Hospodaření roku 2023 skončilo ztrátou 387 tis. Kč.

Celkový přehled o hospodářském výsledku TI za rok 2023 uvádí následující tabulka:

Název položky	Skutečnost Kč
Úroky termín. účet	309
Tržby z prodeje majetku	14 000
Přijaté příspěvky	354 070
Provozní dotace	1 236 339
Celkem výnosy	1 604 718
Spotřebované nákupy a služby	454 384
Osobní náklady	116 930
Doprava školy	1 375 026
Ostatní náklady	45 866
Celkem náklady	1 992 206
Hospodářský výsledek – ztráta	-387 488

ZPRÁVA O ČINNOSTI REVIZNÍ KOMISE TEREZÍNSKÉ INICIATIVY ZA ROK 2023

Kateřina Bíglová, předsedkyně revizní komise

Revizní komise postupovala v návaznosti na činnost Terezínské iniciativy obdobně jako v předcházejícím roce.

18. 6. 2024 byla v kanceláři Terezínské iniciativy (dále TI) v Jáchymově ul. č. 3, v Praze 1 uskutečněna revize účetnictví a souvisejících dokladů TI. Na základě spolupráce hospodářky TI Tamary Pavlíčkové a tajemnice TI Daniely Příkrylové bylo evidováno, že výchozí a konečná čísla účetnictví jsou

Tamara Pavlíčková

v naprosté shodě. Všechny předložené doklady jsou v souladu a odpovídají údajům v účetní závěrce k 31. 12. 2023.

Na dopravu škol do Památníku Terezín měla TI

v r. 2023:

780 000 Kč	grant MŠMT
450 000 Kč	grant NFOH
138 000 Kč	z prostředků TI

1 385 688 Kč bylo celkově školám proplaceno.

Je třeba si uvědomit, že jen přičiněním a organizací Terezínské iniciativy ve spolupráci s MŠMT a NFOH školy dostávají každoročně prostředky na cestovné do Památníku Terezín. Autentické poznání tohoto prostředí je pro děti každé další generace svrchovaně významné. Je pro ně konfrontací se společností a historií minulého století této země.

Revizní komise TI zkontrolovala všechny předložené účetní doklady. Shledala, že předložená dokumentace, pokladna a hotovost byly v souladu se stavem účetnictví k 31. 12. 2023.

Současně členky Revizní komise TI shodně konstatovaly, že veškerá dokumentace je správně vedena tajemnicí TI Danielou Příkrylovou.

Kateřina Bíglová

Děti z *Lauderek* svými hlásky ozdobily sněm

Po nutných a stanovami předepsaných oficiálních zprávách jsme si vyslechli několik písniček v provedení dětí z *Lauderek*. Zpěv s nimi nastudovala Helena Divecká, která je také doprovodila na klavír. V dětském provedení zazněly: *Esa ejnaj*, *Ose šalom*, *Myška*, *Strach*, *Když víru máš*, *Šalom chaverim*, *Hava nagila*.

Diskuse aneb není schůze bez diskuse

Zora Skořepová

Linda Bolard zmínila vzpomínkové setkání na paměť likvidace lodžského ghetta, které každoročně probíhá, a dodala, že by příští rok snad bylo možné uspořádat zájezd do Lodže, který by jistě byl vhodný i pro členy Terežinské iniciativy.

Jan Roubínek, ředitel Památníku Terezín, poděkoval TI za podporu při návštěvách žáků a studentů v Terezíně, a to jak finanční, tak i osobní. Poděkoval, že do Terezína stále jezdí přeživší, hlavně Míša Vidláková, ale nejen ona, i další. Zmínil se také o tom, že by byla možná i účast přeživších z Čech i ze světa na akcích i na dálku – virtuálně.

Marta Malá, ředitelka NFOH, též poděkovala TI za spolupráci při návštěvách studentů v Terezíně.

Zmínila se i o společném projektu, který zapojuje 2. generaci do účasti na seminářích a přednáškách. Sdělila, že v září proběhl zájezd do Osvětimi, kterého se zúčastnili nejen členové 2. generace, ale i někteří z 3. a 4. generace. Další cesta se plánuje na jaro 2026.

Michael Pelíšek, tajemník FŽO, připomněl, že v příštím roce, v roce 80. výročí konce války, je plánováno v uskutečnit vzpomínkové setkání u příležitosti Dne památky obětí holocaustu a předcházení zločinům proti lidskosti na Pražském hradě, za přítomnosti prezidenta republiky.

Michaela Vidláková se zeptala, zda je již schválena a v jaké fázi je přestavba Památníku ticha.

Pavčina Šulcová, ředitelka Památníku ticha, odpověděla, že projekt má již platné stavební povolení a ona se bude

snažit urychlit jeho realizaci. Výsledný návrh je výsledkem soutěže, kterou hodnotila mezinárodní odborná komise. Počítá se zachováním fragmentů z minulosti, ale je nutná přístavba pro zamýšlené využití – pro připomínku a vzdělávání. Důraz bude kladen na vzdělávání dalších generací. Paní ředitelka též navrhla uspořádat prezentaci projektu. Nesouhlas s projektem, který jim připadá příliš moderní, vyjádřili Michaela Vidláková, Pavel Chabr a Linda Bolard.

Jan Roubínek dodal, že i k renovaci a přístavbě Památníku Terezín probíhaly podobné diskuse. V Terezíně však není možné zachovat nebo udělat pietní místo ze všech objektů. Je dobré zachovat a připomínat to, co po sobě vězni zanechali. V Terezíně je jen asi 5 % památek na období šoa. Ve zbytku města ale žijí lidé a nikdo přeci nechce vrátit město do podoby, jakou mělo před více než 80 lety. Podobné je to zřejmě i v Památníku ticha.

Pavel Chabr nepovažuje výsledný projekt za ideální a byl by pro jeho změnu.

Michal Stránský na závěr řekl, že není věcí TI posuzovat rekonstrukce historických budov a vznik nových památníků. To je v tomto případě spíše na uvážení Památníku ticha, Ministerstva kultury, odborníků – architektů a památkářů.

Michaela Vidláková ještě poznamenala, že bude-li v Terezíně uskutečněna přestavba a dostavba podle schválené koncepce, ona už do Terezína nikdy nepřijede.

Linda Bolard

Jan Roubínek

Marta Malá

Michael Pelíšek

Michaela Vidláková

Pavlína Šulcová

Pavel Chabr

Rudolf Černík

Letošní sněm byl také volebním sněmem

Před třemi roky zvolené předsednictvo plnilo všechny úkoly, které před něj byly kladeny, všichni členové byli ochotni pracovat i nadále. Organizace voleb se ujal Rudolf Černík. Nejdřív požádal přítomné, zda souhlasí s volbou en bloc. Všichni souhlasili, a tak po přečtení jmen stávajících členů předsednictva mohla proběhnout volba pro příští tříleté období.

Navržení byli jednomyslně hlasováním schváleni. Funkce byly určeny na odpolední schůzi předsednictva.

Nově zvolené předsednictvo a revizní komise TI na další volební období:

Předsednictvo: Rudolf Černík (místopředseda TI), Olga Kolárová (místopředsedkyně TI), Tamara Pavlíčková (hospodářka TI), Daniela Přikrylová (tajemnice TI), Věra Semerádová, Zora Skořepová, Michal Stránský (předseda TI), Michaela Vidláková.

Revizní komise: Kateřina Bíglová (předsedkyně), Olga Kolárová a Judis Urbanová.

Sněm jednomyslně a bez připomínek přijal následující usnesení:

- 1) Sněm TI konaný dne 15. 10. 2024 bere na vědomí a souhlasí s obsahem a zněním zpráv za období od minulého sněmu z r. 2023 do dnešního:**
 - a) zpráva o činnosti PTI přednesená předsedou TI Michalem Stránským,
 - b) zpráva o hospodaření a stavu financí přednesená hospodářkou Tamarou Pavlíčkovou,
 - c) zpráva o kontrole hospodaření TI přednesená předsedkyní RK TI Kateřinou Bíglovou.
- 2) Jelikož nadešel termín voleb do předsednictva a revizní komise TI a všichni stávající členové projeví ochotu v činnosti pokračovat a nikdo nový se do PTI nepřihlásil, sněm jednomyslně odsouhlasil hlasování en bloc a stejně jednomyslně zvolil oba orgány ve stávajícím složení.**
- 3) Sněm pověřuje nově zvolené předsednictvo, aby pokračovalo v další činnosti jako v předchozích obdobích.**
- 4) Sněm vyslechl diskusní příspěvky členů a hostů, žádné úkoly pro PTI z diskuse nevyplýnuly.**

VZPOMÍNÁNÍ

NA PARDUBICKÉ ŽIDY

יזכור

9. 12. 2024 | 17:00

 na místě bývalé synagogy (Pardubice, u budovy Domu služeb na křižovatce ulice 17. listopadu a Palackého třída)

Vzpomeneme na 1256 Židů z Pardubic a okolí, deportovaných 5. a 9. 12. 1942 z Pardubic do Terezína. Většina jich zahynula v plynových komorách.

Další program od 18:00 v areálu VADAS v sále Slova života.
Hudba, přednáška "Židé na Pardubicku", občerstvení. Vstup zdarma.

Za pořadatele František Miláček Křesťané spolu z.s. Tel. 602 348 755, kspce@seznam.cz

Ani letos jsme nezapomněli na 83. výročí prvního židovského transportu do Lodže

Tak jako každý rok jsme se sešli ve středu 16. října na Novém židovském hřbitově na Vinohradech, abychom položením květiny u lodžského kamene uctili památku obětí šoa. Za slunného odpoledne jsme tichou vzpomínkou zůstávali v duchu u svých rodičů, příbuzných, přátel a kamarádů.

Některí zlí jazykové nás, kteří tuto tradici udržujeme, pokládají s despektem za kladeče věnců, aniž by si uvědomovali, že tuto tradici musí někdo dodržovat. Dodržovat proto, aby se nezapomnělo. Aby se nezapomnělo, když už někdejší vězňové lodžského ghetta nežijí nebo pro různé nemoci nemohou osobně přijít.

Položili jsme květiny a tramvají dojeli do Holešovic k pamětní desce na zdi hotelu Mama Shelter, kde nás už očekával Jan Čížinský, starosta Prahy 7, s doprovodem.

Také tam na nás čekal mikrofon, takže jsme nemuseli projevem přehlušovat automobilový provoz. Ten tramvajový, vzhledem k úpravě vozovky a kolejiště, nás tentokrát nerušil.

Nejdřív přistoupil k mikrofonu Michal Stránský, později Jan Čížinský a Rafael Rod, který se pomodlil. A pak jsme už šli na malé občerstvení do hotelového salonku a v podvečer na videomapping, promítaný na zeď hotelu.

Michal Stránský

Michal Stránský – Před třiaosmdesáti lety:

Už třicet let organizuje Terezínská iniciativa pietní vzpomínku na první židovský transport do Lodže. Uskutečnil se 16. října před 83 roky. Po něm následovaly další, převážně do Terezína.

Ze začátku jsme se snažili na místo někdejšího shromaždiště v Holešovicích přinést vzpomínky žijících účastníků transportů, případně přečíst alespoň jejich příběhy z autobiografických knih. Se zvyšujícím se věkem a horšícím se sluchem přeživších, bylo stále těžší přehlušit automobilový a tramvajový provoz na tomto místě, a tak jsme časem od této praxe ustoupili a začali chápat setkání spíš jako pietní, tichou, osobní vzpomínku každého z nás, kteří jsme se těchto setkání účastnili.

Posledních devět let začal na naši připomínku zahájení židovských transportů v době šoa navazovat Památník ticha organizováním Bubnování v Bubnech.

Toto dnešní setkání snad svědčí o tom, že také jiné organizace hodlají navázat na tradici, kterou zahájila Terezínská iniciativa, a tak snad nedojde, alespoň ne příliš brzy, na úplné zapomnění. Zapomnění na zahájení průmyslové likvidace Židů v Evropě.

Jako pietní a osobní připomínku těchto hrůzných událostí to dodnes chápu i já. Vzpomínám dnes na své příbuzné, na své babičky a dědečky, na strýce a tetičky, které jsem však nikdy nepoznal.

Narodil jsem se až po válce, a tudíž patřím mezi tzv. druhou generaci. Autentické vzpomínky mi naštěstí chybí, a tak si musím vypomáhat vzpomínkou rodičů. Budu citovat z otčovy knížky Poslové obětí:

„Kdykoliv píšete nebo hovoříte o holocaustu, uvědomuji si, že se snažím sdělovat nesdělitelné. Přestože se individuální holocausty v zásadě shodovaly, v důležitých jednotlivostech byly natolik osobní, že je právě to činí nesdělitelnými. Ani stohy napsaných knih ani nesčetné přednášky na toto téma

Tamara Pavličková (foto MiS)

Přítomní na hřbitově (foto MiS)

Michal Stránský při projevu (foto MaS)

Jan Čížinský, starosta Prahy 7 (foto MaS)

Před pamětní deskou se pomodlil Rafael Rod (foto MaS)

Věra Semerádová a Tamara Pavlíčková (foto MaS)

Jan Čížinský předal pamětní list Věře Štinglové a Vladimíru Dvorkinovi, přeživším z Prahy 7 (foto MaS)

Videomapping na Mama Shelter hotel (foto OB)

tuto nesdělitelnost zcela neodstraní. Přesto je třeba je psát a přednášet, číst je a naslouchat jim.“

Otec odešel do Terezína transportem v prosinci 1941 tzv. Aufbaukommandem Ak II. Spolu s předchozím kontingentem 342 mladých mužů měli připravit ghetto Terezín pro budoucí židovské občany z celého protektorátu, ale nejen pro ně.

Náhodou dalším transportem za týden přijela do Terezína i jeho snoubenka, později manželka, která se ještě později stala mou matkou.

Ještě jedno chci dnes vzpomenout a připomenout, protože to považuji za velmi důležité až symptomatické.

Opět cituji svého otce: „*Jedna věc mě nikdy nepřestala mrzet, že když jsme my Židé šli ze shromaždiště v Holešovicích na nádraží, lidé stáli kolem, dívali se na nás a nikdo neřekl: Vraťte se nám.*“

Táta se nikdy nedokázal tak úplně smířit s tím, že většinová společnost mohla tak snadno dovolit a Němcům usnadnit masovou vraždu lidí, kteří patřili k významným občanům 1. republiky a kteří se pouze *provinili* drobnou jinakostí.

Je třeba to připomínat velmi často, dvojnásobně však i dnes, kdy opět, po kolikáté už (?), se kdosi snaží Židy a Stát Izrael smést z mapy světa.

Jan Čížinský, starosta Prahy 7:

„Sto čtyřicet let historie Prahy 7 s sebou přineslo řadu významných milníků a pamětihodných událostí, ale bohužel také jedno z nejtemnějších období naší historie. Za druhé světové války bylo na místě dnešního hotelu Mama Shelter ve Veletržní ulici shromaždiště židovského obyvatelstva, které bylo následně z nádraží Praha-Bubny deportováno do Lodže a Terezína. Většina z těchto lidí se domů již nikdy nevrátila. Je mi velkou ctí, že stále máme možnost setkat se s našimi sousedy z Prahy 7, kterým se podařilo hrůzy holocaustu přečkat. Jejich energie a životní optimismus jsou velkou inspirací a jejich příběhy stále aktuálním varováním před zločiny z nenávisti,“ uvedl starosta Prahy 7 Jan Čížinský.

Mezi 19. až 23. hodinou došlo k symbolickému nasvícení fasády hotelu Mama Shelter ve Veletržní ulici v Praze. Šlo o připomínkovou akci temného výročí zahájení transportů židovského obyvatelstva z Prahy a uctění památky všech zmařených životů obětí holocaustu. Projekce se konala na místě bývalého seřadiště českých Židů, kteří byli během 2. světové války deportováni do Lodže a do Terezína z nedalekého nádraží Praha-Bubny. Akci organizoval Památník ticha ve spolupráci s Židovským muzeem v Praze, festivalem Signal, hotelem Mama Shelter a Národní galerií v Praze. Záštitu udělil ministr kultury České republiky Martin Baxa, starosta Prahy 7 Jan Čížinský a Federace židovských obcí.

Autorem uměleckého ztvárnění je Tomáš Luňák.

Pavína Šulcová, ředitelka Památníku ticha

Foto: Matěj Stránský (MaS), Michal Stránský (Mis), Ondřej Besparat (OB)

Lodž – Litzmannstadt

Linda Winsh-Bolard

Lodž byla před II. světovou válkou městem tří národností, polské, německé a židovské. Židé, bylo jich přes 231 000, třetina obyvatel Lodže a druhá největší skupina v Polsku, založili textilní a papírenské továrny a prosperovali. Postavili židovské školy, synagogy, obytné domy i vily. Jejich výrobky byly ceněné. V roce 2012 tehdejší izraelský velvyslanec v Polsku Zvi Rav Ner, jehož dědeček pocházel z Lodže, vzpomínal, že dobrým ponožkám se v Izraeli říkalo *lodžanky*. Dobře se nosily a dlouho vydržely.

Pan velvyslanec vzpomínal při smutné příležitosti. Byl jedním z řečníků na každoročním vzpomínkovém setkání na paměť likvidace lodžského ghetta.

Lodžské ghetto, které bylo umístěno ve čtvrti Baluty a Staré Město, vzniklo už v únoru 1940. Tehdy do něho byli postupně sehnáni lodžští Židé, okolo 163 000 osob. Téměř 50 000 lidí uteklo. Mnozí na Východ, kde často vstupovali do sovětské armády, ti, kteří mohli a stihli to, na Západ. Ghetto bylo zcela uzavřeno 30. dubna 1940. Lodž se oficiálně stala Litzmannstadt, pojmenována po generálu Karl von Litzmannovi, který velel německé armádě v bitvě o Lodž za první světové války. Litzmann se přidal k nacistům.

Ghetto bylo na rozloze pouhých 413 kilometrů čtverečních, ale k původním obyvatelům bylo dovezeno dalších 20 000 Židů z Československa, Lucemburska a Německa koncem roku 1941. A potom také 5 000 Romů. Více než 200 000 lidí prošlo tímto ghettem. Bylo to druhé největší ghetto. A bylo téměř zcela izolováno. Kolem ghetta, které bylo hlídáno a hlídky střílely okamžitě, bydleli tzv. Volksdeutsche, čili obyvatelstvo německé národnosti. Žid, který by uprchl z ghetta, měl malou šanci dostat se dál.

Litzmannstadt byl pracovní tábor. Židé v lodžském ghettu pracovali většinou v textilním průmyslu, potřebném nacistům. Boty, ponožky, oděvy. Podmínky byly velmi špatné. Okolo 43 500 osob zemřelo hladem, zimou

a vyčerpáním. Zemřeli byli pochováni na Starém židovském hřbitově. Na tomto hřbitově se na ně každý rok vzpomíná.

V roce 1942 byl schválen *The final solution*, tedy plán genocidy, a začalo vyvážení lodžských Židů do tábora smrti v Chelmu. Pokud je vám znám *Grabowski Report*, pak toto je ten tábor smrti, o kterém Grabowski psal. Grabowski byl jeden ze tří mužů, kteří Chelm přežili. Utekl a schovával se, ale byl zatčen a zplynován v druhém táboře smrti, o kterém psal, Belžeci.

Litzmannstadt ghetto bylo funkční dlouho, nacisté tam udržovali dostatek pracovních sil až do června 1944. Byl to jeden z nejdéle existujících koncentračních táborů.

Mezi 23. červnem a 14. červencem 1944 bylo 7 000 osob z Litzmannstadt ghetta zplynováno v Chelmu. V srpnu začala likvidace ghetta. Od 9. srpna do 29. srpna 1944 bylo 74 000 lidí posláno transporty do Osvětimi-Birkenau. Okolo 145 000 lidí poslaných do ghetta Litzmannstadt bylo zavražděno.

19. ledna 1945 osvobodila sovětská armáda 800 osob v ghettu Litzmannstadt.

Zůstala zachována velká část ghetta. Bohatší Poláci se Balutám vyhýbají dodnes.

Desítky let se o ghettu Litzmannstadt příliš nemluvalo. Málo se o něm vědělo. V roce 1956 byl na hřbitově postaven malý pomník a v roce 1986 byla odhalena pamětní deska na domě v bývalém ghettu. Po roce 2004 se všechno změnilo. Historické výstavy, přednášky a vzpomínkové obřady jsou dnes součástí lodžského života.

Stále se dozvídáme nové věci. V samém ghettu byla například obezdná část, kam nacisté přiváželi tzv. nevhodné děti. Jejich nevhodností mohla být fyzická nebo psychická porucha, nebo fakt, že byly přichyceny při nějakém nevhodném činu, například sbíraly uhlí, nebo jejich rodiče byli v aktivním odporu. Děti byly židovské i nežidovské. Nejmladší z dětí bylo dvouleté. Žádné nepřežilo.

Z vystavených materiálů se dozvíte, jak probíhala selekce před transporty. Všichni starší 42 let nebo mladší 16 let byli poslání do transportu. Děti vzpomínají, jak se ukrývaly, jak viděly lidi

Synagoga v Lodži

Ghetto Lodž

vytahované z pod postelí a ze skříní, kteří byli zastřeleni namísto. Jak jejich rodiče byli chyceni, jak fungoval *Amt*. Členové *Amtu* věděli o selekcích a likvidaci ghetta dopředu a mohli své rodiny ukrýt. Také je tam jeden z nejotřesnějších dokumentů holocaustu. Je to nevelká černobílá fotografie zobrazující skupinku mladých, atraktivních, směřících se mužů v uniformách. To jsou ti vojáci, kteří stříleli děti ukrývající se na místě při likvidaci ghetta. Zlo není vidět, zlo je v činech.

Každoročně se na místech spojených s likvidací židovského obyvatelstva odbývají pietní akty. Začínají složením věnců a kytic na Starém židovském hřbitově, který dodnes existuje. Odsud se nejrůznější zástupci země, jejichž občané prošli ghettem, a zástupci politických stran a organizací pěšky odeberou na vlakovou stanici Radegast, odkud bylo obyvatelstvo

ghetta odváženo do táborů smrti. Také šli pěšky. Stanice je autentická a zůstal zachován jeden z dobytých vagonů, který byl používán k převozu. Užasnete, jak je malý. Nic není jako ve filmech. Koleje vedou ke stavbě s věčným světlem připomínajícím, že návratu nebylo. Součástí poutě je také návštěva stromů zasazených na paměť obyvatel ghetta v Parku přeživších. Už je jich přes 660, pokud vyjdete na vršek, jsou krásně vidět. Pořádají se tu různé, nejenom vzpomínkové, akce, tak jak si to zakladatelé parku přáli.

Rok od roku se mění další vzpomínková místa pouti po stopách zavražděných. Protože, na rozdíl od Varšavy, kde z židovské části města bylo téměř vše zbouráno, velká část bývalého ghetta a tím i lodžské židovské čtvrti se zachovala, můžete vidět architekturu, ve které Židé žili před válkou. Domy, jejichž fasáda skrývá velikánské propojené dvory, procházíte z jednoho do druhého mezi vzrostlými stromy, budovy, kde balustrády a terasy chránily obyvatele před horkem a které připomínají architekturu Blízkého východu, jsou zcela jiné než zachovaná architektura nežidovských částí, kterou také můžete navštívit. Tady byly vnitřní zahrady, mozaiky, jistě někde i studny. Typicky skryté před uličním pohledem, viditelná prosperita se Židům nevyplácela.

Pokládala jsem kytice na hřbitově i zapalovala lampy za zemřelé, ale jako zakládající členka *Niezależnego zrzeszenia studentów*. Toulala jsem se, k děsu Poláků, Balutami, které nemají dobrou pověst, protože lidé tam nechtějí bydlet, je to místo smrti, a nikdo mi neublížil. Je pravda, že lidé často byli jako z jiného času než elegantní návštěvníci Manufaktury, vzpomínali na židovské nakládané ryby, kde byly jejich sklady, na tkalcovské dílny, na ghetto ne. Lodžským ghettem prošlo mnoho známých lidí, ale Marek Edelman, jehož jméno nese *Centrum Dialogu*, byl ve varšavském ghettu.

Po Markovi zůstaly hezké vzpomínky. Byl kardiologem a aktivně pracoval v opozici, KSS KOR. Jak už to v KOR bylo, docházeli k němu, mimo oficiální zápisy, různí opoziční členové. Svého času také mladá žena, která neměla možnost jiného výdělků než jakési domácí bižuterie. Marek se na ni podíval,

sáhl do kapsy, vytáhl sto zlatých, to bylo hodně peněz, a řekl: Běž si koupit kilo banánů. Trpíš hladem. Marek si hladovou nemoc pamatoval z ghetta.

Češi se akcí na paměť lodžského ghetta neúčastní. Ale čeští Židé prošli tímto ghettem, možná i rodiny našich členů. V Chelmu a Belžeci, které byly tábory smrti pro Lodž první tři roky, zahynuly děti z Lidic a Ležáků.

Myslím, že bychom se tam mohli vypravit. Ti, kteří fyzicky mohou, by mohli projít od hřbitova k nádraží a k sadu, už to není alej, ale sad stromů na paměť přeživších, nebo se podívat na ghetto. Ti, kteří by měli problémy, mohou být odvezeni až k Radegastu.

Baluty

Ghetto

Radegast

80. ROCZNICA LIKWIDACJI
LITZMANNSTADT-GETTO
80. ANNIVERSARY
OF THE LIQUIDATION
OF THE LITZMANNSTADT-GHETTO

Čas neúprosně běží – před 80 lety bylo likvidováno ghetto Litzmannstadt (Lodž)

28. srpna 2024 se v polské Lodži konala dvoudenní vzpomínková akce na likvidaci ghetta Litzmannstadt. Vzpomínky nejen na datum spojené s rokem 1944, ale na celou dobu pobytu rodiny mého manžela v tomto ghettu jsou stále živé.

Odešli z Prahy posledním transportem E, a to 3. listopadu 1941 do Lodže. Z počtu 1 000 osob zařazených do tohoto transportu přežilo jen 46 osob. Nejmladší a pravděpodobně jediný z tohoto transportu, který dosud žije, je bratr mého muže Pepěk Salomonovič. Tehdy byl tříletým klukem. Právě on se zúčastnil i letošní dvoudenní vzpomínkové akce v Lodži.

Pro přiblížení těchto vzpomínek uvedu jen několik faktů z historie tohoto ghetta. Ghetto bylo zřízeno v roce 1940 v lodžské chudinské čtvrti Baluty a tímto ghettem prošlo více jako 200 000 židů nejen z Polska, ale i dalších států Evropy. V říjnu a listopadu 1941 bylo z Prahy do Lodže deportováno 5 000 židů, z nichž přežilo jen 277.

Po obsazení Lodže Němci přejmenovali jméno města na německé Litzmannstadt, na počest německého generála z první světové války. V přelidněném ghettu panovaly otřesné podmínky a asi pětina jeho obyvatel zemřela ještě před transporty do vyhlazovacích táborů.

25. října 2001 byla na židovském hřbitově v Lodži–Maryšíně odhalena deska na paměť českých židů, kteří tam v letech 1941–1944 zahynuli.

Ti, kteří přežili, mají svůj strom a u něho pamětní desku se jménem v „Sadu ocalalých“ (Sad přeživších), který byl

založen v roce 2004. Právě tomuto místu a přeživším byl věnován druhý den letošní vzpomínkové akce.

V červnu 1944 se nacisté rozhodli ghetto zlikvidovat. Část byla poslána do obnoveného vyhlazovacího tábora Chelmno, kde zahynula v roce 1942 i část lidických dětí, další část vězňů Litzmannstadtu byla deportována do Osvětimi a odtud do dalších vyhlazovacích táborů. A právě tak pokračovala i rodina mého manžela – Osvětim, Stutthof, Drážďany a pochod smrti ze Zwodau.

Vzpomínky jsou stále živé, nejen na Litzmannstadt.

L. Salomonovičová, Ostrava

Morální bankrot světa

Pavel Hoffmann, SRN,
foto Radim Nytl (říjen 2021)

7. října 2023 se pro mě zastavil svět. Ten den se vrátil čas tzv. „Sonderbehandlung“ a plynových komor. Já sám jsem čekal tehdy skoro dva roky na tzv. Sonderbehandlung a jen díky neuvěřitelnému štěstí a shodou náhod mě nepostihl osud čtyř generací mé rodiny.

7. října došlo v mých očích k dalšímu holocaustu. Ale tentokrát se nikdo nemůže vmlouvat na „my jsme to nevěděli“. Tentokrát to monstra z Hamásu natočila a vysílala ty hrůzy pro muslimskou populaci po celém světě pro pobavení na sociálních sítích. Jsem přesvědčen, že by rádi natočili a odvysílali tu hrůznou smrt v táborech z udušení mé rodiny v plynových komorách, kdyby to bylo tehdy možné.

Uřezávání pohlavních orgánů, odřezávání dětských hlav, rozříznuté těhotné ženy a brutální zastřelení vytažených plodů, vylupování očí svázaným mužům, řezané části těl živých i mrtvých Židů, bestiální znásilňování živých i mrtvých židovských dívek a žen, upalování celých rodin za živa. Tohle je holocaust. Hamás daleko předčil SS. Neslyšel jsem o žádném znásilnění mrtvých židovských žen esesáky. Odřezávání částí těla bylo neznámé i v Osvětimi. SS nikdy neoslavovali vraždu jako „civilisté“ v Gaze a Arabové na západním břehu Jordánu. Esesáci také nikdy neřezali hlavy miminkům. Skutečnost, že bylo zasaženo pouze 1200 Židů (cílem jsou všichni Izraelci a Židé) a ne všech 9 milionů Izraelců, lze přičíst pouze sebeobraně Židů a rozhodně ne heslu, které nebylo nikdy myšleno vážně: „Bezpečnost Izraele je naše státní povinnost.“

Bylo zapotřebí tohoto barbarství, aby se na velmi krátkou dobu projevila solidarita s Izraelem?

Doba solidarity s Židy nikdy netrvala dlouho. Zdá se, že pro většinu Němců a hodně Evropanů je představa židovského národa žijícího v míru a bezpečí, který by se normálně vyvíjel, aniž by bylo

Na snímku P. Hoffmann z října 2021

celé obyvatelstvo neustále připravováno na teror a válku, noční můrou. Židé mají být vždy trochu vyvražděni a nemají žít nikdy v míru. Holocaust, jako byl ten 7. října, byl možná na krátkou dobu příliš. Trochu raket, trochu teroristických útoků, to je to, co si většina přeje. Zatímco zde v Německu probíhají masové protesty proti AfD – mimochodem jediné straně, která se zasazuje o německé velvyslanectví v Jeruzalémě a která je zásadně proti platbám Hamásu a Fatahu za vyvražďování Židů – hesla „Smrt Židům“ a „Hamás, Hamas, Juden ins Gas“ řván stotisíci fanatiků v německých a evropských městech popisují média jako lidový folklor. Zatímco žáci, studenti a celá německá populace jsou od roku 1967 vystaveni perverznímu falšování historie, způsobila levicová a arabská propaganda ohledně palestinského národa a Palestiny, resp. mýtu nakba velmi úspěšné vymytí mozků. Židé v Izraeli jsou nazýváni jako rasisté, nacisté a vrazi dětí. Od dob Josepha Goebelse žádná protizidovská propaganda nebyla tak úspěšná jako arabská. Že Arabové, kteří se od 70. let 20. století nazývají „Palestinci“ (dali si jméno brutálního antického dnes již neexistujícího národa Filištínů), o čemž sami zakladatelé říkali, z důvodů zničit Izrael a Židy. Pojem Palestina používali Římané jako trest za dlouhý a úspěšný odpor židovského národa a za humanitu a lidskost, kterou tento národ praktikoval. Jména Izrael a Judea měli zmizet a nahradit je měl pojem filistínská země. To

jméno Palestina převzali i Angličané po zničení osmanské říše po roce 1918 taky z antisemitských resentmentů.

Devadesát procent tzv. civilistů v Gaze fandilo této bestialnosti z frustrace a z neschopnosti si zařídit normální život. Sotva mě překvapuje, že i poté, co monstra z Hamásu odešla, tisíce „civilistů“ vtrhli do kibuců, aby dále znesvětili mrtvé téměř nepředstavitelným barbarstvím. Nenávist Arabů k Židům trvá po staletí od času Mohameda a muslimské děti v Gaze a na Západním břehu Jordánu byly a jsou od vlády Hamásu a Arafata vychovávány jako monstra. Překvapivější bylo prohlášení skupin mladých Němců, kteří se seřadili jako bojová jednotka před ministerstvem zahraničí a křičeli heslo: „Osvobodte Palestinu od německé viny.“ Nebyli to staří pachatelé, následovníci nebo nacisté, kteří téměř vymřeli, ne, byli to ti, které žádný Žid neobviňuje z masové vraždy 6 milionů Židů. Věta „Němci nikdy neodpustí Židům Osvětim“ má snad přeci jen něco do sebe. To znamená, že pokud by tento masakr zasáhl všech 9 milionů Židů a Izrael by již neexistoval, mnoho Němců by se cítilo osvobozeno od viny za holocaust. Věta „Osvobodte Palestinu od německé viny“ mi zní jako náhražka za: „Židé jsou naše neštěstí. Je jistě těžké žít s tím hrozným dědictvím svých praprarodičů. Pro mnohé je bohužel horší, když si uvědomují, že tu „práci“ nestihli dokončit.“

Po roce

7. října minulého roku zavraždili palestinští teroristé 1200 lidí a 250 jich unesli do Pásma Gazy.

Na Staroměstském náměstí se 7. října letošního roku, tedy přesně po roce, kdy k hrůzné události na jihu Izraele došlo, sešly stovky lidí. Lidé na shromáždění „Nikdy nezapomeneme, spolu a silnější“ přišli, aby si připomněli tragické události před rokem, aby vyjádřili spojenectví s Izraelci, přišli uctít nevinné oběti, připomenout stále zadržované rukojmí. Do dnešního dne (7. 10.) nebyla z Pásma Gazy propuštěna přibližně stovka unesených obyvatel Izraele. Přišli, aby si připomněli, že na Blízkém východě se Izrael brání mnohonásobné převaze, která by často ráda zahнала Izraelce do moře.

Řada ze shromážděných lidí byla „vyzdobena“ izraelskými vlajkami, jak tomu je často při podobných shromážděních. Vše se obešlo bez konfliktů, určitě také proto, že na celou akci dohlíželi policisté i s dlouhými zbraněmi.

Úvodem pietního setkání zazněla česká hymna v podání Dagmar Peckové a izraelská, kterou zazpíval Omer Tal.

Jako první promluvil předseda FŽO Petr Papoušek, který na úvod řekl: „Sešli jsme se zde dnes, abychom si nejen připomněli, ale také se zamysleli nad událostmi 7. října 2023 – dnem, který navždy změnil náš svět, naše srdce a naše společné dějiny. Toho temného dne byly při nepředstavitelně krutých činech vzaty životy nevinných lidí. Rodiny byly rozvráceny, komunity roztrhány a zraněny, byl zasažen celý židovský svět.“

Student ekonomie Gal Rozenblum Chazan promluvil o svých přátelích Aneru Eliakimovi Shapirovi, Hirschi

Dagmar Pecková zazpívala českou hymnu

Omer Tal zazpíval Hatikvu

Václav Marhoul a Jitka Čvančarová

Karol E. Sidon

Goldbergovi Polinovi a taky Idanu Shtivimu. „Aner Shapiro stál u vchodu betonového krytu, kde se před ráděním teroristů schovávalo 27 lidí, a slíbil, že udělá vše, co bude v jeho

silách, aby je ochránil. Po půl hodiny ně boje s desítkami teroristů, kdy do úkrytu hodili alespoň devět granátů, které Aner holýma rukama házel zpět ven, byl nakonec zasažen střelou a na

místě zemřel. S ním tam byl i Hirsch Goldberg Polin, jeho nejlepší přítel, který byl těžce zraněn, přišel o ruku a byl unesen do Pásma Gazy.“ Osud Hirsche byl stejně tragický: „Před pěti týdny jsme se probudili k nejhroší zprávě, že Hirsch, spolu s dalšími pěti unesenými, byl zavražděn v jednom z tunelů Hamásu, který vedl z dětského pokoje. Nechtěl jsem tomu věřit, muselo jít o omyl. Vždyť tu na něj čeká obrovská a silná komunita, která by ho obejmula a nepustila. Jedenáct měsíců přežil, a během okamžiku vše skončilo.“ O Idanovi se doposud myslelo, že je mezi unesenými. Dnes ráno ale přišla zpráva, že Idan Shitivi byl 7. října 2023 zavražděn a jeho tělo bylo odvečeno do Gazy.

Upřímny potlesk vzbudil proslov velvyslankyně Státu Izrael Anny Azari, která mluvila česky. Poukázala na situaci, ve které se jeho občané nacházejí: „Letošní rok vypadá zvenčí jinak, než když se podíváte, jak to vypadá

zevnitř Izraele. Každý den, každý týden a každý měsíc Izraelci chápou, že válka neprobíhá jen na jihu, ale také na severu. Sever Izraele po celý rok nevydechl ani na jediný den. Tohle však musím zdůraznit: Izrael nebojuje proti Libanoncům. Izrael se snaží chránit sebe i Libanonce před terorismem.“

Na pódium také vystoupil režisér Václav Marhoul: „Nepřestává mě šokovat, nakolik tento čin vyvolal sympatie mnoha lidí. Nepřestává mě udivovat, kolik lidí se nechalo zmanipulovat Hamásem, kterému se podařilo svojí nesmiřitelnou, fanatickou a smrtelnou nenávist ke všem židům prodat světu jako svůj národně osvobozenecý boj.“

Herečka Jitka Čvančarová připomněla trauma přeživších příbuzných obětí: „Rodiny všech těch obětí, které se každý den musejí a budou muset vyrovnávat s tím, že ztratili svému

srdci ty vůbec nejbližší, s tím, co je vůbec nejhroší, že ztratily, že přežily své děti.“

Vrchní zemský rabín Karol Efraim Sidon se pomodlil za duše zemřelých El male rachamim.

Dále vystoupili Jan Dobrovský, předseda Kolegia Paměti národa, a bezpečnostní expert Milan Mikulecký a další.

Na závěr ještě zazpívali Petra Ernyei a Omer Tal Hallelujah Leonarda Cohena. Mnozí shromáždění lidé si s nimi také zazpívali.

V 19 hodin se Staroměstským náměstím, ale i v celé České republice, rozezněly zvony v kostelech. Nebyl snad lepší závěr celého shromáždění na podporu Izraele.

Michal Stránský,
foto Matěj Stránský

Nicholas Winton má v Praze novou ulici, nebo spíš podchod

Michal Stránský, foto Matěj Stránský

Městská část Praha 7 ve spolupráci s Federací židovských obcí v ČR a s Památníkem ticha 3. září letošního roku slavnostně otevřely a hlavně pojmenovaly novou ulici, spíš však podchod. Dostala jméno po zachránci 669 lidských životů. Ulice prochází pod vlakovými kolejemi na nádraží v Bubnech, odkud odjízděly

transporty do Terezína a do Lodže. První transport odjel do Lodže 16. října 1941.

Určitě by bylo vhodnější pojmenovat po Nicholasu Wintonovi některou z větších ulic v Praze, možná některou z ulic poblíž Hlavního nádraží v Praze odkud odjízděly *Kindertransporty* do Velké Británie, ale možnost nově pojmenovat stávající ulice v Praze je zřejmě dnes nemožné.

Lady Milena Grenfell-Bainesová, kdysi zachráněná desetiletá dívka

Pod novým označením ulice jsou Jiří Svoboda, generální ředitel Správy železnic, a Jan Čížinský, starosta Prahy 7

A tak zbývají jen nově vytvořené. Tato na jedné straně začíná (končí) v dolní části Veletržní ulice, pokračuje k nádraží Bubny a na druhé končí (nebo začíná) v Dělnické ulici v Holešovicích.

Slavnostního pojmenování nové ulice se zúčastnilo mimo oficiálních hostů také několik přeživších, tehdy zachráněných dětí, dnes občanů Velké Británie. Včetně syna Nicholase Wintona.

Nicholas Winton však nemá v Praze pouze novou ulici

Na Hlavním nádraží v Praze zachránce židovských dětí připomíná i socha umístěná v roce 2015 na prvním nástupišti a také Památník rozloučení, který byl instalován v odbavovací hale Hlavního nádraží v květnu 2017. *(Více v reportáži otištěné v 86. čísle našeho časopisu.)*

Petru Ernyeiovou doprovázel na kytaru Adam Tvrď

Podchod ozdobila výtvarnice Toy Box

Ministr kultury Martin Baxa jmenoval 12. září Pavlínu Šulcovou ředitelkou Památníku ticha. Do funkce byla jmenována na šestileté období.

Vážení čtenáři,

těší mne, že vás mohu informovat o možnosti inspirovat učitele k výuce o holocaustu již od páté třídy díky televiznímu portálu ČT edu.

Nyní je díky tomuto portálu učitelům nově k dispozici mnohokrát oceněný animovaný film vytvořený převážně dětmi s názvem „Nenastoupili“.

Film vznikl na základě vyprávění příběhu Evy Benešové a její rodiny za 2. světové války v rámci projektu www.muzeumvykrabice.cz. Díky její návštěvě a vyprávění děti chocehradské školy namalovaly přes stovky obrázků v rámci výtvarného oboru ZUŠ J. Suka Benešov (Miroslava Bažantová) a ve spolupráci se studentkou oboru animace Magdalenou Kvasničkovou z nich nakonec vznikl film.

Jak se film dostal na ČT edu?

Portál ČT edu spolupracuje úzce s Národním pedagogickým institutem (NPI) při přípravě a šíření změn v rámcově vzdělávacích programech pro školy.

A tento institut film doporučil a zařadil jej jako vhodný vzdělávací program pro 5. třídu.

(NPI je organizace řízená přímo Ministerstvem školství.)

Film tedy vznikl „zezdola“ (pro děti a na základě reakcí především dětí) – ve snaze zprostředkovat příběh a skrze něj povědomí o holocaustu i menším dětem – a nyní je oficiálně doporučen učitelům.

Odkaz najdete, když zadáte název filmu „Nenastoupili“ do vyhledávače.

(<https://edu.ceskatelevize.cz/video/16665-nenastoupili>)

Marta Vančurová

KRVAVÝ ROK 5784

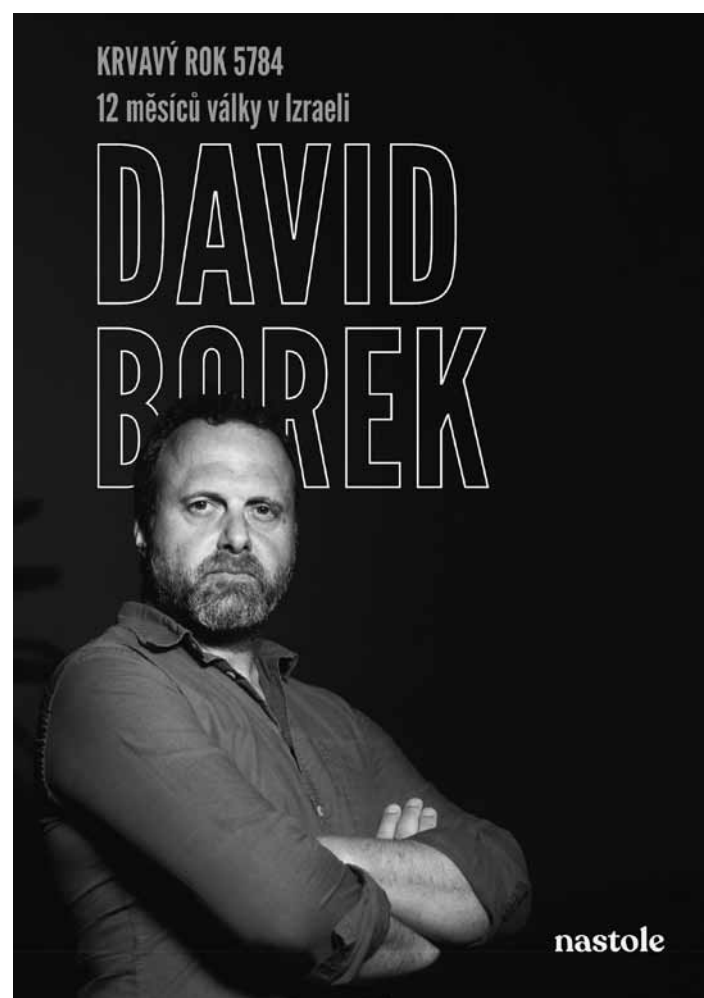
Největší teroristický útok v dějinách Izraele očima Davida Borka

Teroristé Hamásu napadli Izrael a rozpoutali nejhorší masakr v dějinách státu. Už nic nebude jako dřív. Pro Davida Borka následuje rychlý přesun z jedné války do druhé (z Ukrajiny do Izraele) a 12 měsíců novinářské práce jako zpravodaj ČT v Izraeli. Syrová reportážní publikace Krvavý rok 5784 (nakladatelství nastole, 399 Kč), obsahující desítky dosud nepublikovaných fotek z terénu i ze zákulisí, provede čtenáře událostmi, které se odehrály během roku po útoku.

„Když jsem loni na jaře po vydání knihy *Moje roky v Izraeli*, dumal nad námětem příští knihy, říkal jsem si, že by to mohlo být něco cestovatelského, turistického. No, útok ze 7. října 2023 tyto plány změnil a Krvavý rok 5784 skutečně na tu předchozí v mnohém navazuje. V té první jsem rozebíral mentalitu Izraelců i Palestinců, jejich politickou kulturu a kořeny konfliktu. Tyto ingredience teď vyústily ve válku, jakou region dlouho nepoznal. A když si čtenář přečte obě knihy, daleko víc pochopí, co se děje, proč se to děje a co se nejspíš bude dít dál,“ říká David Borek.

Knížka patří mezi první knižní svědectví o válce, která vypukla vloni 7. října. Oproti reportážím, článkům nebo příspěvkům na sociálních sítích, které se zaměřovaly vždy na aktuální situaci, umožňuje jednotlivé události propojit a zdůraznit, co je podstatné, a i naznačit, co se bude dít dál.

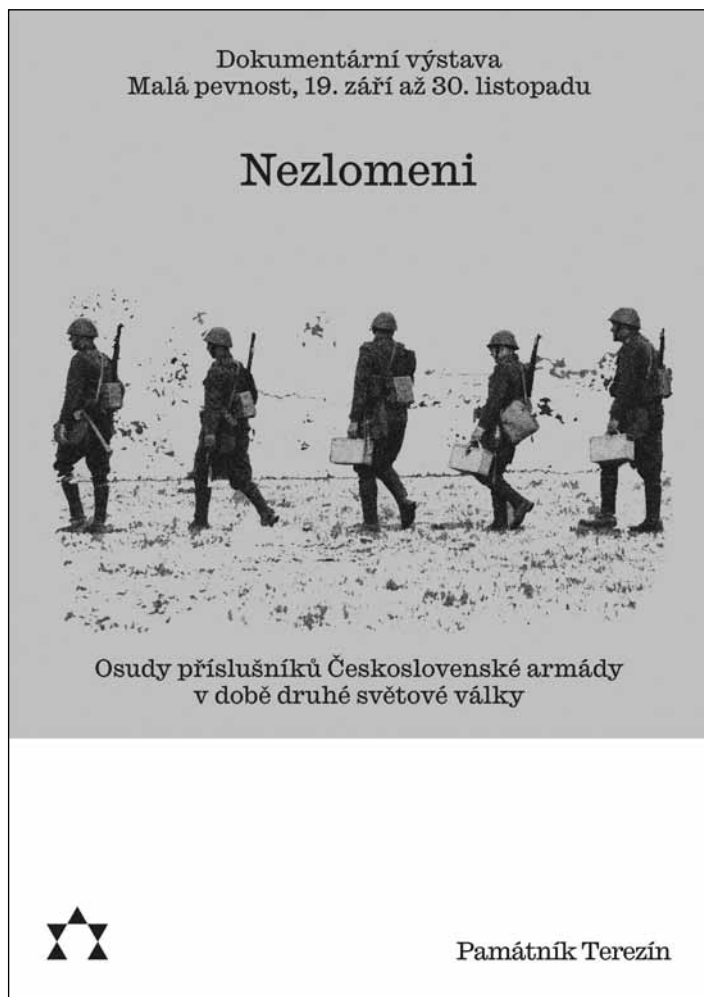
Krvavý rok 5784 obsahuje příběhy těch, kteří ho přežili, i těch, kteří nikoliv. Je o rukojmích, odvečených do Gazy, o posledních esemeskách zemřelých, odvetných útocích, úzkosti, dočasném sjednocení izraelské společnosti a nových hádkách, hrdinech i zbabělcích, rozhovorech s levičáky i pravičáky, pobožnými i nevěřícími. Zabývá se jak frontou

na jihu (Hamás), tak i na severu (Hizballáh), i bojem o veřejné mínění na Západě.

David Borek dodává: „I složité věci se musí vysvětlit srozumitelně, názorně, s lehkostí. Knížku ocení všichni, kdo mají rádi upřímnost, vtip a důvtip, a které naopak nudí kýč, šablonovitost a korektní unylost. Ne, tahle knížka nepohládá po duši, neukáže že všichni lidé bratry jsou, není to hluboce humanistické poselství. Ale pobaví, poučí, osvětlí.“

Eva Karasová

Nezlomeni – osudy příslušníků Československé armády za druhé světové války

Dokumentární výstava pochází z dílny Památníku Terezín a přibližuje nelehké osudy generality a důstojníků předmnichovské Československé armády, kteří se odmítli smířit s kapitulací bez boje. Pojednává zejména o těch, kteří byli zapojeni v největší odbojové organizaci Obrana národa. Výstava popisuje osudy statečných jedinců, kteří v různých dobách prošli vězněním v mnoha káznicích, věznicích a koncentračních táborech. Všichni, o kterých výstava pojednává, byli vězni policejní věznic v Malé pevnosti. Mnoho z nich za svůj boj proti okupantům zaplatilo svým životem.

Výstava dokumentuje jejich profesní dráhu, činnost v odboji a následné věznění. Samotné texty jsou doplněny vybranými předměty, které pochází ze sbírky Památníku Terezín, ale jsou zde i takové, které byly naprosto unikátně pro tuto příležitost vypůjčeny z jiných institucí, popřípadě ze soukromých sbírek.

Slavnostní zahájení výstavy, za účasti potomků těch, o kterých výstava pojednává, se uskutečnilo ve čtvrtek 19. září 2024 v předsálí kina Malé pevnosti Terezín.

Výstava bude nadále přístupná v běžné otevírací době Malé pevnosti, tj. od 9 do 17 hodin, a to až do konce listopadu tohoto roku.

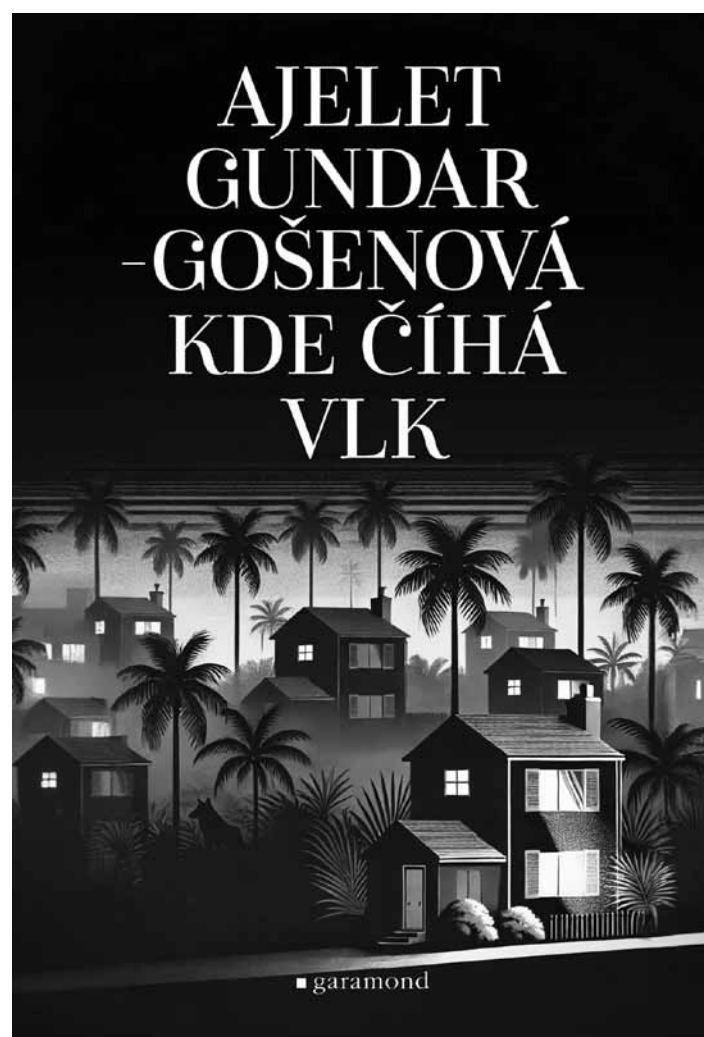
KDE ČÍHÁ VLK

V nakladatelství Garamond právě vychází román Ajelet Gundar-Gošenové

Příběh románu se odehrává v Silicon Valley v Kalifornii. Lilach má všechno: krásný domov, úspěšného manžela a dospívajícího syna Adama, se kterým vždy cítila zvláštní blízkost. Izraelští přistěhovalci žijí v USA dostatečně dlouho na to, aby tuto zemi považovali za domov. Poté, co brutální útok na místní synagogu otřese jejich pocitem bezpečí, Adam se запиše do kurzu sebeobrany, který vede bývalý izraelský důstojník speciálních sil. Na domácí party pak zemře afroamerický chlapec, zřejmě na předávkování drogami. Přestože byl spolužákem ze střední školy, Adam tvrdí, že ho nezná. V okolí se začínají šířit zvěsti, že smrt nebyla náhodná a že Adam a jeho noví přátelé měli s Džamálem dříve nevyjasněné spory. Na povrch vyplouvá rasové napětí a antisemitské nálady.

Ajelet Gundar-Gošenová se narodila v roce 1982 v Izraeli, vystudovala psychologii a scenáristiku a pracovala jako novinářka. Vedle scénářů pro izraelskou televizi píše také romány, za které získala prestižní ocenění a které byly přeloženy do třinácti jazyků. Nakladatelství Garamond vydalo už dřív její román *Probudit lvy*.

Eva Karasová, Albatrosmedia

Židovské muzeum v Praze hledá pamětníky pro natočení rozhovoru

Úsek dokumentace šoa při Židovském muzeu v Praze hledá pamětníky pro natočení rozhovoru. Sbírká orální historie Rozhovory s pamětníky systematicky nahrává rozhovory s pamětníky první i druhé generace přeživších holocaust. Zaznamenávání vzpomínek začalo v roce 1990, za tuto dobu se podařilo získat více než 1850 rozhovorů. V rámci dokumentace šoa se jedná o ojedinělou a v celosvětovém měřítku jedinečnou sbírku.

Posledních více než deset let nahráváme s podporou Nadačního fondu obětem holocaustu poválečné rozhovory, zajímá nás váš život po roce 1945. Mnoho z vás nám již rozhovor poskytlo, ale jistě se mezi vámi najdou i tací, kteří s námi rozhovor dosud nenatočili. Pomozte nám uchovat své vzpomínky pro další generace a zachovat židovskou paměť a zkušenost.

Samotný rozhovor, nahrávaný na diktafon, většinou netrvá déle než 2 hodiny a je veden zkušenými tazatelkami a tazateli, kteří vás osobně navštíví. Následně je rozhovor přepsán, editován a vámi finálně autorizován. Pokud se tak dohodneme, může následně rozhovor sloužit jako podklad pro další studium pro naše badatele, případně rodinné příslušníky. V rámci zachování citlivých osobních dat nikde nezveřejňujeme seznam nahraných rozhovorů, ani jména pamětníků. Některé rozhovory jsou dokonce zcela anonymizované.

Nahrajte s námi rozhovor pro sbírku orální historie a pomozte nezapomenout.

Kontaktujte nás na telefonním čísle či e-mailovém kontaktu níže. Případně budeme rádi i za vaše rady a tipy na ostatní pamětníky či vaše příbuzné.

Kontaktní osoba: Mgr. Antonín Kurovec, správce sbírky orální historie
E-mail: antonin.kurovec@jewishmuseum.cz
Telefonní číslo: +420 222 749 238

Richard Homola: Svědectví terezínských zdí

Richard Homola se narodil v roce 1966 v České Lípě. Je velkým obdivovatelem tradice klasické velkoformátové fotografie, jeho snímky jsou pokorné a dokumentující. Vědomí toho, že fotografie může zprostředkovat minulost lépe než většina dalších uměleckých médií, jej mezi lety 2013–2016 přivedlo do Terezína, kde si všiml textů, poznámek, obrázků, nebo relativně velkých výmaleb odkazujících k životu za zdi ghetta a k utrpení lidí v průběhu druhé světové války.

Se svou velkoformátovou kamerou systematicky procházel terezínská sklepení, půdy, skryté prostory, ale i veřejná prostranství a snažil se ve svých snímcích zaznamenat vše, co k pohnuté minulosti odkazuje. Čárky odpočítávající ušlé dny, jména a letopočty vyryté do kamene, Davidovy hvězdy a hákové kříže, nebo nápisy typu „Vánoce 1943“, „Zde odpočívaly v pokoji a strachu“ odkazují k zoufalé snaze po sobě alespoň něco zanechat, dát průchod svým emocím. Každá čára, každé písmeno nesou tíhu okamžiku, kdy vznikly. A Homolovy fotografie tuto naléhavost „konzervují“ a přenášejí k divákům.

Výstava, kterou máme laskavě zapůjčenou z Památníku ticha v pražských Bubnech, představuje výběr originálních kontaktních pozitivů z tohoto výjimečného souboru, který nemá v kontextu české fotografie žádnou analogii.

Slavnostní zahájení výstavy se uskutečnilo ve čtvrtek 26. září 2024 v předsáli kinosálu Muzea ghetta Terezín.

Výstava je nadále přístupná v běžné otevírací době Muzea ghetta, tj. od 9 do 17 hodin, a to až do konce listopadu tohoto roku.

*Stanislav Lada,
tiskový mluvčí Památníku Terezín*

Třetí ročník festivalu ŠTETLFEST se konal v Brně 29. 8. – 1. 9. 2024

Text i foto: Zora Skořepová

Program festivalu vzniká ve spolupráci Židovské obce Brno, členů spolku ŠTETL, Židovského muzea v Praze s pobočkou v Brně a externích spolupracovníků a odborníků.

Téma ročníku 2024 bylo zpracovat a zmapovat Židovské trauma v umění od Kafky k Barbie. Název i téma skýtají velké pole důležitých výzev, především pak pokus pojmenovat židovské trauma, jeho přenos na další generace, a také potřebu transformovat jej do uměleckého vyjádření.

Pořadatelé představili významné i méně známé umělce jako Franze Kafku, Huga a Pavla Haase, Ernsta Wiesnera, Arnolda Schoenberga, Helgu Hoškovou, dirigenta Alexandra Liebreicha, fotografa Jindřicha Štreita, Petra Bureše a odhalili jejich životní příběhy.

Program byl nesmírně bohatý a různorodý, probíhal na mnoha zajímavých brněnských místech a velkým bonusem bylo nádherné počasí během celého festivalu.

Toto je několik akcí, které jsem zvládla navštívit:

Židovská identita ve fotografii – Franz Kafka Špitál

Výstava fotografií Jindřicha Štreita, Jindřicha Buxbauma, Nachi Weisse a Hany Němečkové. Skrze díla tří fotografů a jedné fotografky hledala výstava odpovědi na osobní otázky, které mají společného jmenovatele: židovskou identitu v umělecké tvorbě.

Kaschauer Klezmer Band – Stará radnice

Kaschauer Klezmer Band tvoří skupina slovenských hudebníků, kteří se specializují na interpretaci klezmerové hudby s kořeny v lidových tradicích východní Evropy. Jejich repertoár zahrnuje úpravy tradičních klezmerových melodií od polky přes valčík až po velmi rychlé taneční rytmy. Instrumentální skladby jsou inspirované balkánskými, ruskými a arabskými melodiemi a jsou ovlivněné východoslovenským lidovým cítěním.

Kaschauer Klezmer Band

Černý Petr z Terezína

Ezekiel's Wheels Klezmer Band

Černý Petr z Terezína a kresby Petra Haimanna – Café Paměti národa

Černý Petr – neúplný balíček karet, které si sebou domů z terezínského ghetta přivezl malý Petr Haimann a uložil je na dlouhých osmdesát let do zásuvky. Tyto karty se staly předmětem výtvarné soutěže určené dětem a mládeži z celé České republiky. Jejich úkolem bylo dotvořit chybějící kartu a symbolicky tak napodobit terezínské děti unikající prostřednictvím hry z neradostné reality ghetta.

Kromě vítězných soutěžních prací dnešních dětí výstava představuje rané kresby Petra Haimanna z Terezína, fotografie, dokumenty a další připomínky tamního pobytu, ale i průřez jeho pozdější tvorbou.

Dominika Weiss Hošková a Jiří Hošek – Vila Tugendhat

Zazněla židovská hudba pro dvě violoncella v nádherném prostředí vily Tugendhat. Koncert byl složený z kompozic židovských skladatelů 19.–20. století.

Ezekiel's Wheels Klezmer Band – Stará radnice

Američtí Ezekiel's Wheels Klezmer Band jsou jedním z nejlepších klezmerových souborů na světě. Vystupovali od amsterdamského Het Compagnietheater po bostonské Museum of Fine Arts a Kennedyho centrum ve Washingtonu. Když zrovna nehrají klezmer, můžete je potkat jak předskakují třeba Eminemovi, Hugh Jackmanovi nebo Amandě Palmer a vystupují v orchestrech divadelních představení po celé Nové Anglii.

Ottla

Nejoblíbenější sestra Franze Kafky
 Franz Kafkas Lieblingsschwester

Theaterstück von Rimon Productions

Nach dem Hörspiel von Petr Balajka
 und der Übersetzung von Werner Imhof

12. listopadu 2024, 19.00 hodin

12. November 2024, 19.00 Uhr

radnice Židovské obce v Praze

Maiselova 18, Praha

Gemeindehaus der Jüdischen Gemeinde in Prag

Maiselova 18, Prag

vstup volný

Eintritt frei

Registrace/Registrierung:

<https://bit.ly/ottla-prag>

Informace a další představení: www.rimon-productions.de

Infos und weitere Aufführungen: www.rimon-productions.de

DIVADELNÍ HRA SPOLEČNOSTI
 Podle
 rozhlasové hry
 Petra Balajky
 a překladu
 Wenera Imhofa
RIMON PRODUCTIONS

**Simultánní překlad do češtiny
 během představení**

Credit: Inac Liao Haac: Kindertransport, Berlin, 1971; Panayirik Terzidis, PT 1971. © David Haack, Daria J. Haack, Ronny Haac, Michal Haack Ederl

věčná

10. listopadu 2024, 10.30 hodin, Muzeum literatury
Z pohádky do pohádky (představení pro rodiny s dětmi)

Ludmila Pavlová (housle), Martin Cába (kytara), Martin Šulc (akordeon),
Petra Zábrodská (přednes)

naděje

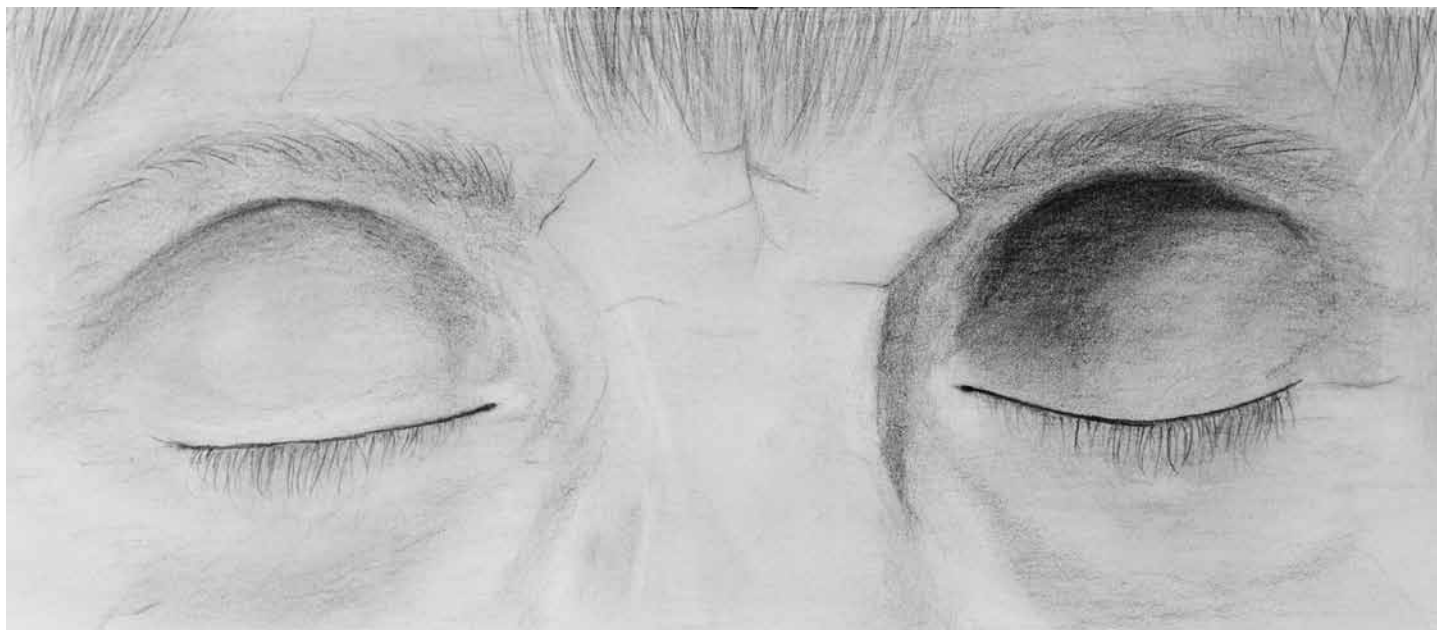
20. listopadu 2024, 19.30 hodin, Gröbova vila
fama Q (úvodní slovo ke koncertu Petr Kadlec)

od 18.30 hodin komentovaná prohlídka vily (PhDr. Jiřina Nováková)

Hudební festival nejen terezínských skladatelů
www.vecnanadeje.org

Partneři: ALEF NULA, a.s., ČEPS, a.s., Pražská energetika, a.s., Ministerstvo kultury ČR, Hlavní město Praha, CYRRUS, a.s.,
Státní fond kultury ČR, RSBC Advisory s.r.o., STORAGE ONE, a.s. / Mediální partneři: Respekt, Časopis Harmonie,
KlasikaPlus.cz, Opera PLUS, Rádio Classic, Český rozhlas D-dur

**Výtvarné práce studentů oceněné v soutěži
Památníku Tereziín na téma: První věc, kterou udělám po válce, bude...**

Aneta Šmídová: Klid, kresba tužkou, 17 let, Gymnázium Tanvald (3. kategorie, 4. místo)

Jan Pečner: Ve hře vzpomínám a doufám, že už je vše pryč, 12 let, ZUŠ Postoloprty (2. kategorie, 5. místo)

Daniela Suchá: Chtěla bych si dát čaj s rodinou tak, jako dřív, 11 let, ZUŠ Postoloprty (2. kategorie, 3. místo)

Vzdělávací cesta do Osvětimi

Jana Maláková, Marta Malá, Nadační fond obětem holocaustu, foto Arje Polakovič (1–3) a Jindřich Buxbaum (4)

Ve spolupráci s Oddělením pro vzdělávání a kulturu Židovského muzea v Praze a Terezínskou iniciativou jsme zorganizovali již třetí vzdělávací cestu do Osvětimi, v jejímž rámci jsme strávili tři dny poznáváním nejen míst vztahujících se k holocaustu, ale také historii osvětimských židovských obyvatel, kteří zde žili před druhou světovou válkou.

Hned několik generací se sešlo mezi účastníky vzdělávací cesty do Osvětimi – děti, vnuky, pravnucci i pravnučky přeživších holocaust. Díky tomu jsme mohli mnohá témata rozebrat z různých úhlů pohledu, což bylo pro všechny zúčastněné zajímavé a přínosné.

Po zhruba sedmihodinové cestě, během níž jako by se špatné počasí přesouvalo spolu s námi, jsme se ubytovávali v Mládežnickém centru v Osvětimi, kterému tímto děkujeme za poskytnutí zázemí. První společný večer jsme využili k seznámení se a vzájemnému poznání našich příběhů i důvodů, proč se cesty účastníme.

Na druhý den ráno jsme se on-line spojili s pamětnicí paní Hanou Sternlicht, která nám až z Izraele vyprávěla o tom, jak v prosinci roku 1942 odjela s rodiči do Terezína, kde bydlela v dívčím domově L410. O dva roky později byl její tatínek zařazen do zářijového transportu, jenž směřoval do Osvětimi, kam Hana s maminkou krátce nato odjela také. Po selekci ovšem zůstala čtrnáctiletá dívka ve vyhlazovacím táboře úplně sama...

Po tomto setkání, které by klidně mohlo trvat několik hodin, nás čekal přesun do bývalého tábora Auschwitz I.

1

2

3

4

Mimo jiné jsme navštívili státní expozice Izraele a České republiky. U tzv. stěny smrti, která patří k nechvalně proslulému bloku č. 11 a byla používána pro popravy vězňů, jsme se pomodlili El male rachamim.

Opoledne jsme strávili prohlídkou místního židovského hřbitova, jediné dochované synagogy a muzea

židovské kultury. Jen málokdo totiž ví, že v Osvětimi a okolí se už od druhé poloviny 16. století formovala židovská komunita. Ta se postupně natolik rozrostla, až zde před druhou světovou válkou fungovalo 30 modliteben a Židé tvořili téměř polovinu obyvatelstva.

Večer jsme se sešli k reflexi uplynulého dne i dalšímu vyprávění. Hanka nám pustila krátký film, který sama zpracovala v rámci školního projektu o svých praprarodičích. Hančin pradědeček Pavel byl zařazen do transportu Ak II, který odvezl mladé muže, aby budovali terezínské ghetto. Plánovaný sňatek s přítelkyní Věrou tak stihl uzavřít až v Terezíně, a to v předvečer odjezdu do Osvětimi. Dvojice byla zařazena do tzv. terezínského rodinného tábora a později byly jejich cesty rozděleny. Jako zázrakem válku oba přežili, znovu se setkali a prožili více než 50 společných let. Jindra s námi sdílel poválečnou výpověď svého tatínka, který rovněž přežil Auschwitz-Birkenau, a také poslední dopis prastrýce z Majdanku. Zuzana nám vyprávěla o své rodině, mohli jsme si prohlédnout rodinné album, plné fotografií široké rodiny, která žel z velké části válku nepřežila. Závěrem jsme si pustili film o Felixi Kolmerovi a společně s jeho snachou Věrou na něj vzpomínali. Následně jsme ještě dlouze diskutovali.

Poslední den byl jediný, kdy vysvítlo slunce, hrůzu některých míst ovšem ani jeho paprsky nezmění. A to je přesně případ vyhlazovacího tábora Auschwitz-Birkenau, kam vedly naše další kroky. Mimo jiné jsme si připomněli osudy lidí, kteří byli, stejně jako Hančiny praprarodiče, zařazeni do tzv. terezínského rodinného tábora, a to přímo v místech, kde byli vězněni. Cesta domů se pak nesla v duchu rozhovorů i rozjímání nad vlastními myšlenkami, jimiž jsme byli po uplynulých dnech všichni zahlceni.

Křeslo pro hosta

Věra Semerádová,
foto Ludvík Berner

Jednou z pravidelných akcí, které sociální oddělení ŽOP pořádá, je beseda nazvaná Křeslo pro hosta.

To si Rut Sidonová pozve někoho zajímavého do penzionu Charlese Jordana, kde ho pak představí publiku – tedy převážně obyvatelům penzionu. Pro hosta to bývá často velmi překvapivé, protože s ním nedělá žádnou přípravu a celá beseda je rovnou naostro a načisto.

V úterý 24. září byl pozvaným hostem Michal Stránský, který zastupoval Terezínskou iniciativu, jejíž je předsedou. Začalo se pěkně od začátku: Kdy, kým a proč byla TI založena a jaký je její hlavní smysl. Pokud jde o založení spolku, tak to bylo v roce 1990 a u zrodu stáli především Hanuš Schimmerling, Miroslav Kárný, Dagmar Lieblová, Hanuš Orlický, Milena Procházková, Lydie Holznerová a mnozí další. A ti také definovali jako jeden z hlavních a důležitých smyslů činnosti: Aby se na někdejší vězně Terezína,

Lodže a dalších koncentračních táborů nezapomnělo. Dalším velmi důležitým faktorem bylo, že umožňovala sociální kontakt těch, co přežili a umožnila jim potvrdit si: Přežili jsme, žijeme dál a máme své další poválečné osudy a často nové rodiny.

Pak se debata přesunula k současnosti, a k té nejdůležitější činnosti, kterou Terezínská iniciativa nyní dělá – umožňovat českým školákům a studentům návštěvu Památníku Terezín.

Tím i předávat dál vzkaz zakladatelů: Nezapomeňte!

Stejně důležitý je však i časopis, který Terezínská iniciativa vydává a který členy TI spojuje a informuje je o tom, co zajímá přeživší holocaust a také co se děje v současnosti.

Beseda byla velmi živá, s mnoha zajímavými odbočkami od hlavního tématu. Atmosféra byla přátelská a příjemná. Alespoň to Rut Sidonová v roli hostitelky i účastníci besedy konstatovali.

Dopis ze Slovácka

Dobrý den, nejprve bych Vám rád poděkoval za podporu cesty našich žáků do Terezína v předešlých letech. Jedeme vlakem ze Slovácka (Staré Město u Uherského Hradiště – Litoměřice a pak autobusem do Terezína) přes celou republiku, a díky vaší podpoře, může vyrazit více žáků na tuto skvělou exkurzi. A díky vstřícnosti pracovníků Památníku Terezín můžeme vyjet už v neděli, aby toho žáci do úterý prožili co nejvíce.

Děkuji za vše, co pro nás děláte. Vzdělávací kurz v Terezíně je to nejlepší, co mohu našim žákům nabídnout a jsem rád, že naši devátáci mohou jezdit každý rok.

Přeji krásný den.

Michal Slinták
ZŠ a ZUŠ Dolní Němčí

**Terezínská
iniciativa**

Vydává Terezínská iniciativa, Jáchymova 3, Praha 1. Telefon: 222 310 681, 601 122 818, e-mail: terezinskainiciativa@cmail.cz.
Redakční rada: Olga Kolárová, Tamara Pavlíčková, Michal Stránský.

Bankovní účet: v CZK: 59433011/0100.
Číslo 123 vyšlo v říjnu 2024.

MK ČR E 10779